

JEDN. IDENT.: RRTV-5290499
VÁŠ DOPIS ZN.:
NAŠE Č. J.: RRTV/3200/2016-LOJ
SP. ZN.: 2016/953/LOJ/FTV
ZASEDÁNÍ RADY:

FTV Prima, spol. s r.o.

Na žertvách 132/24

18000 Praha

Česká republika

VYŘIZUJE: Analytický odbor
DATUM, MÍSTO: 25.10.2016, Praha

Rada pro rozhlasové a televizní vysílání (dále jen Rada) v rámci své působnosti dané ustanovením § 5 písm. a) a f) a § 59 odst. 1–3 zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů (dále jen zákon č. 231/2001 Sb.), v platném znění,

upozorňuje

provozovatele FTV Prima, spol. s r.o., IČ: 48115908, sídlem v Praze, Na žertvách 132/24, PSČ 180 00, na porušení ustanovení § 32 odst. 1 písm. g) zákona č. 231/2001 Sb., neboť odvysíláním pořadu Místo činu: Brémy, jehož podtitul byl Přímo do srdce, dne 7. července 2016 od 9:10 hodin na programu Prima, se dopustil porušení povinnosti nezařazovat v době od 6:00 hodin do 22:00 hodin pořady a upoutávky, které by mohly ohrozit fyzický, psychický nebo mravní vývoj dětí a mladistvých, konkrétně tím, že uvedený pořad obsahoval scény, které ztvárňují sexuálně-sadistické chování nebo k němu odkazují. V pořadu se objevuje scéna, která probíhá v místnosti, sloužící k týrání žen a natáčení sadistických erotických videí (čas 1:04:54–1:06:05 od začátku záznamu). Ve svíčkami osvětleném prostoru muž s koženou kuklou na hlavě bere ze stolu dvojici kovových nástrojů a kráčí k jakémusi ekvivalentu vyšetřovacího gynekologického křesla, ke kterému je připoutána nahá žena. Akce muže je před dokončením přerušena vstupem spolumajitele firmy. Muž s kuklou má kožený kostým, který typově může sloužit pro použití při sadistických praktikách. Kromě ženy na křesle je v místnosti ještě jedna polonahá žena, která je zavřená v kleci s rukama připoutanými nahoře. Žena v kleci má jen díl oblečení podobný dolnímu dílu plavek. Pořad dále obsahuje scénu, kdy si dvojice kriminalistů přehrává sadistické video zajištěné při vyšetřování (čas 1:33:58–1:34:25 od začátku záznamu). Ve scéně se střídají záběry na obrazovku videorekordéru a záběry na kriminalisty. Na záběrech videa nejprve muž bičuje stojící ženu, která je připoutána ke kříži. Bičovaná žena je částečně oblečena do dílu oděvu podobného vysokému spodnímu dílu plavek. V pozadí stojí v kleci druhá žena s rukama připoutanými nahoře. Její oblečení odpovídá dvoudílným plavkám. Bičovaná žena vzlyká a prosí o slitování. Dopady bičíku či důtek evokují hlavně záškuby bičované ženy a zvuk dopadu nástroje. Scény tak zobrazují osoby vystavené utrpení z motivu psychické abnormality a sadismu. Scény mohly způsobit zejména dětským divákům, jejichž přítomnost u obrazovek není možné v tomto vysílacím čase vyloučit, psychický otřes, strach a oslabit vědomí hranic zdravého sexuálního chování. Scény mohly být návodným vzorem vedoucím nezralého jedince experimentovat v oblasti sexuálního vzrušení v kombinaci s násilím a vztahovou patologií, mohly tak narušit zdravý psychosexuální vývoj nezletilců.

Rada stanovuje lhůtu k nápravě 7 dní ode dne doručení upozornění.

Odůvodnění:

Provozovatel FTV Prima spol., s r. o. provozuje televizní vysílání programu Prima prostřednictvím zemského digitálního vysílání (licence udělená správním rozhodnutím sp.zn.: 2010/68/KOZ/FTV č.j.: KOZ/1169/2010), prostřednictvím družice (licence udělená správním rozhodnutím sp.zn.: 2011/836/sve/FTV č.j.: sve/3540/2011) a prostřednictvím zvláštních přenosových systémů (licence udělená správním rozhodnutím sp.zn.: 2015/1009/FIA/FTV č.j.: RRTV/4386/2015-FIA).

Rada pro rozhlasové a televizní vysílání (dále jen Rada) se na svém 19. zasedání, konaném dne 25. října 2016, zabývala analýzou pořadu „Místo činu: Brémy“, epizoda „Přímo do srdce“, odvysílanou dne 7. července 2016 od 09:10 hodin na programu Prima.

Rada shledala následující:

Popis pořadu/dílu :

Základem příběhu je případ vraždy mladé osamělé matky malé holčičky, která si vydělává sexem po telefonu – jako hlas na erotické telefonní lince. V den vraždy se bez podrobností svěčila, že získá velké peníze. Večer odchází na schůzku s neznámým člověkem do přístavu, kde je ale zastřelena. Policejní vyšetřování ukáže, že v kartotéce telefonních klientů zavražděné byly některé významné osobnosti, včetně policejního ředitele, který je šéfem komisařky, která případ vyšetřuje. Z dalšího vyšetřování vyplyne, že vrah střílel ze služební zbraně policejního ředitele a z jeho auta. V době vraždy měl policejní ředitel delší schůzku se ženou, která poskytuje placené erotické služby, a část schůzky prospal. Touto ženou byla spolumajitelka firmy, jejíž součástí bylo i call centrum, ve kterém pracovala zavražděná mladá žena. Spolumajitelka firmy byla bývalou přítelkyní vyšetřující komisařky z mládí, ale při nynějším setkání komisařka viděla, že se její bývalá přítelkyně změnila. Její firma vyvíjela mnoho dalších aktivit. Vyšetřování postupně odkryje spletité pozadí těchto aktivit za hranou zákona i osobních vazeb protagonistů příběhu. Jednou z aktivit firmy bylo poskytování služeb exkluzivním klientům, kteří měli zájem o sadistické erotické zážitky. Firma pod krytím dovozu květin z Jižní Ameriky přivážela také mladé ženy, které klienti firmy ve firemním studiu týrali a nechávali se při tom natáčet kamerou. Sadistická erotická videa pak dostávali pro svou zábavu, ale ta mohla být také zneužitelná proti nim. Jeden takový záznam se dostal k ženě z erotického call centra, která ho chtěla využít k vydírání svého šéfa. Její vrah ale tento záznam nezískal, protože ho při schůzce s ním neměla u sebe. Dříve než vrah najde záznam, dojde k vydírání spolumajitele firmy, ve prospěch osiřelé holčičky. Vrah dál hledá záznam, ale dříve ho najdou kriminalisté. Jsou odhaleny nezákonné aktivity firmy, a nakonec i osobní motiv její spolumajitelky k rafinované pomstě policejnímu řediteli a jeho známému soudci, jinak též dalšímu klientovi sadistických erotických služeb a člověku natočenému na hledaném videu. Syn policejního ředitele před několika lety usmrtil autem dcerku této ženy a dotyčný soudce mu umožnil vyvážnout bez trestu. Proto se chtěla těmito lidem pomstít. Nakonec si chtěla přisvojit osiřelou dcerku zavražděné, ale ta v okamžiku rozuzlení příběhu od ní utekla k policejní komisařce. Strůjkyni komplikované pomsty se tím zhroutil svět a zastřelila se.

Problematické scény:

Scéna č. 1 (1:04:54 – 1:06:05 od počátku pořadu)

Zobrazení sadistických praktik se poprvé objevuje ve scéně, která probíhá v místnosti, která slouží k týrání žen a natáčení sadistických erotických videí (1:04:54–1:06:05 od počátku pořadu).

Spolumajitel firmy, která pro své klienty organizuje tyto nelegální služby, vstupuje dovnitř a divák vidí tuto situaci: Ve svíčkami osvětleném prostoru muž s koženou kuklou na hlavě bere ze stolu dvojici **kovových nástrojů a kráčí k jakémusi ekvivalentu vyšetřovacího gynekologického křesla, ke kterému je připoutána nahá žena**. Scéna věští týrání připoutané ženy. Akce muže je před dokončením přerušena vstupem spolumajitele firmy, takže odkládá nástroje a stahuje se do ústraní. Když vidí, kdo vstoupil, znovu vychází do záběru a oba muži spolu hovoří o ztracené kazetě se záznamem. Je vidět, že muž s kuklou má jakýsi kožený kostým, který typově může sloužit pro použití při sadistických praktikách. Při rozhovoru kuklu odkládá. Okolní prostředí pak funguje jako kulisa rozmluvy.

Scéna č. 2 (1:33:58 – 1:34:25 od začátku pořadu)

Dvojice kriminalistů přehrává sadistické video zajištěné při vyšetřování (1:33:58–1:34:25).

Ve scéně se střídají záběry na obrazovku videorekordéru a záběry na kriminalisty – obsah sledovaného videa **je zčásti nepřímo evokován reakcemi kriminalistů**.

Na záběrech videa nejprve muž **bičuje stojící ženu, která je připoutána ke kříži** (ukázka je z času 1:34:01):

Tato sekvence z videa se odehrává v pološeru, které je opakovaně na okamžik rozjasňováno záblesky světla – ukázka je z takového okamžiku. Bičovaná žena je částečně oblečena do dílu oděvu podobného vysokému spodnímu dílu plavek. **V pozadí stojí v kleci druhá žena s rukama připoutanýma nahoře.** Její oblečení odpovídá dvoudílným plavkám.

Bičovaná žena vzlyká a prosí o slitování. Záběr není dost ostrý ani detailní, aby bylo přesně vidět zasazované rány – dopady jakéhosi bičíku či důtek evokují hlavně **záškuby bičované ženy a zvuk dopadu nástroje.**

Po záběrech kriminalistů tvoří další záběry sadistického videa prostřihy do tváře sadisty se sverpým výrazem a bičované ženy, která má utrápený výraz. Útočník a oběť na těchto záběrech nikdy nejsou společně. **Přehrávání videa končí poté, co policejní komisařka odbíhá k umyvadlu a zvrací.**

Posouzení:

Rada vzala v potaz celkovou techniku tvorby díla, tedy neexistenci detailních, naturalistických záběrů prezentované S/M techniky, stejně jako vzala v úvahu četnost problematických scén popsaných výše, jejich ztvárnění apod. I přes to však musí Rada konstatovat, že pořad byl odvysílán v době (09:10) kdy lze očekávat přítomnost i těch nejmladších diváků před televizní obrazovkou. **Rada vždy bere v úvahu, že pro děti je typickým jevem tzv. fragmentární diváctví. Tedy že děti věnují pozornost jen některých scénám.**

Předmětný pořad může být nejen uveřejněnými záběry (přesný popis viz výše), ale také i samotným tématem nevhodným pro dětské diváky (epizoda zachycuje drama matky, která úmrtím vlastního dítěte ztrácí kontrolu nad svou psychickou stabilitou a následně i chováním. Truchlící žena se stává agresivním nástrojem vlastního zoufalství a volí cestu msty a zločinu. Příběh jejího zoufalství se odehrává v prostředí, které svou povahou zvýrazňuje odchýlení od norem zdravého lidského chování. V epizodě se divák seznamuje se zákulisím sadistických praktik, ukazuje scény svlečených žen, které jsou uvázány a mučeny mužem s maskou kata na obličeji.). Dětský divák není ještě plně schopen odlišovat fikci od reality a distancovat se od děje.

Způsob prezentace zmiňovaných scén může dětskému divákovi způsobit silný psychický otřes, čímž může být ohrožen jeho psychický vývoj. U dětského příjemce tohoto mediálního obsahu lze rovněž uvažovat o snížení jeho citlivosti při vnímání násilí a u nedospělého jedince může rovněž dojít k chybné interpretaci sexu jako pouhé součásti patologicky agresivního chování, sloužícího k ovládnutí a ponižování druhých osob, zejména žen. Scény tedy mohly být návodným vzorem vedoucím nezralého jedince experimentovat v oblasti sexuálního vzrušení v kombinaci s násilím a vztahovou patologií, mohly tak narušit zdravý psychosexuální vývoj nezletilců.

Sledování záběrů zachycujících či odkazujících k agresivnímu sexuálnímu chování je pro děti a mládež rizikové, může způsobovat pocity ošklivosti, odporu a strachu v kontextu se sexualitou a sekundárně oslabovat vědomí hranic zdravého sexuálního chování.

Rada konstatuje, že správný delikt porušení § 32 odst. 1 písm. g) zákona č. 231/2001 Sb.

„Provozovatel vysílání je povinen nezařazovat v době od 06.00 hodin do 22.00 hodin pořady a upoutávky, které by mohly ohrozit fyzický, psychický nebo mravní vývoj dětí a mladistvých; tato povinnost se na provozovatele vysílání nevztahuje, je-li vysílání koncovému uživateli dostupné na základě písemné smlouvy uzavřené s osobou starší 18 let a je k němu poskytnuto technické opatření, které této osobě umožňuje omezit přístup k vysílání dětem a mladistvým“

je deliktem ohrožovacím, u něhož k vyvození odpovědnosti postačí pouhé ohrožení objektu viz například rozsudek NSS č.j. 8 As 50/2015 ze dne 13. října 2015.

„Z logiky ohrožovacího deliktu, jak byla vymezena výše, pak především plyne, že není určující výše či povaha vzniklých škod (na níž byl znalec v citované části posudku dotazován) ..., ale následek jednání stěžovatele, které životní prostředí ohrozilo. Pro účely trestního práva (k němuž lze v případě správního trestání přihlídnout) jsou ohrožovací delikty definovány tak, že „k jejich dokonání postačuje pouhé ohrožení chráněného zájmu. Jejich následek spočívá ve vyvolání situace, při níž hrozí reálné nebezpečí, a chybí jen jeden nebo několik málo aktů k tomu, aby nastala porucha, k níž vyvolaný stav směřuje“ (Šámal, P. a kol. Trestní zákoník. 2. vydání, Praha: C. H. Beck, Praha, 2012, str. 2768). Ohrožovací následek znamená vyvolání stavu, který představuje pro objekt přestupku (tedy pro určitý zájem společnosti chráněný zákonem) hrozbu jeho poruchy neboli stav nebezpečí. Poruchový následek pak znamená již přímý zásah objektu přestupku.“

Jinak řečeno, Rada usoudila, že pro porušení zákonné povinnosti provozovatele postačuje vyvolání situace, při níž hrozilo nebezpečí narušení fyzického, psychického nebo mravního vývoje dětí a mladistvých.

Rada dále vzala v potaz:

Pro argumentativnost a zřetelnost své správní úvahy se Rada rozhodla definovat pojmy, jichž zákon č. 231/2001 Sb. užívá:

Čl. 7 odst. 2) Evropské úmluvy o přeshraniční televizi uvádí:

Všechny části programů, které by mohly poškozovat fyzický, psychický či morální vývoj dětí a dospívajících, nesmějí být zařazovány do vysílání v čase, kdy je pravděpodobné, že by je tyto osoby

mohly sledovat. Tato podmínka je přímo aplikovaná právě v ustanovení § 32 odst. 1 písm. g) zákona č. 231/2001 Sb.

V první řadě se Rada rozhodla definovat pojem děti a mladiství, přestože se na první pohled jedná o terminologii obecně známou.

Dítětem se dle 61. 1 Úmluvy o právech dítěte (dále jen Úmluva) rozumí každá lidská bytost mladší osmnácti let, pokud podle právního řádu, jenž se na dítě vztahuje, není zletilosti dosaženo dříve.

Dle čl. 3 Úmluvy musí být zájem dítěte předním hlediskem při jakékoli činnosti týkající se dětí, ať už uskutečňované veřejnými nebo soukromými zařízeními sociální péče, soudy nebo, správními orgány nebo zákonodárnymi orgány. Čl. 17 pak upravuje důležitou funkci hromadných sdělovacích prostředků (...) a za tímto účelem státy, které jsou smluvní stranou Úmluvy, povzbuzují tvorbu odpovídajících zásad ochrany dítěte před informacemi a materiály škodlivými pro jeho blaho, majíce na mysli ustanovení čl. 13 a 18 Úmluvy.

Zákon č. 89/2012 Sb. (Občanský zákoník)

§ 30 a následující rozlišují fyzické osoby na zletilé a nezletilé. Zletilosti se nabývá dovršením osmnáctého roku. Před dosažením tohoto věku se zletilosti nabývá přiznáním svéprávnosti nebo uzavřením manželství. Takto nabytá zletilost se neztrácí ani zánikem manželství ani prohlášením manželství za neplatné.

Za mladistvého se dle ustanovení § 42 trestního zákona považuje osoba, která v době spáchání trestného činu dovršila patnáctý rok a nepřekročila osmnáctý rok svého věku.

Dle § 2 odst. 1 zákona č. 218/2003 Sb. o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů se dítětem rozumí osoba mladší patnácti let a mladistvým osoba mezi patnáctým a osmnáctým rokem věku.

Rada tedy má za to, že v souladu s její povinností dohlížet na dodržování zákonů v oblasti vysílání je také dohlížet v oblasti vysílání na zájmy a blaho dětí tak, jak vychází především z Úmluvy. Další, v právním řádu užívaný, pojem dětí a mladistvých je pak již podskupinou této definice a nepřekračuje její věkové hranice.

Rada tedy tvrdí, že § 32 odst. 1 písm. g) zákona č. 231/2001 Sb. rozumí pod pojmem děti a mladiství všechny osoby ve věku do osmnácti let bez dalšího přesnějšího vymezení, (dále jen dítě).

Rada se dále zabývala pojmy ohrožení fyzického, psychického nebo mravního vývoje.

Rada se domnívá, že není nutné polemizovat nad obsahem slova vývoj, jakož i pojmu fyzický, nebo-li tělesný a pojmu psychický, nebo-li duševní, neboť se dle jejího názoru jedná o pojmy obecně známé.

V případě pojmu morální vychází Rada z morálky, tedy sféry lidského jednání a chování pozorovatelné z hlediska etických hodnot; morální pak chápe jako soubor pravidel morálky, jimiž se řídí jednání lidí v určité společnosti. V této souvislosti považuje Rada za vhodné zmínit také pojem dobré mravy - měřítko hodnocení konkrétních situací, odpovídajícím obecně uznávaným pravidlům slušnosti v souladu s obecnými morálními zásadami demokratické společnosti.

Možné ohrožení pak Rada vykládá jako případnou, možnou odchylku z normálního (obvyklého běžného, průměrného) vývoje jedince v důsledku zhlédnutí pořadu nebo upoutávky v televizním vysílání, které ale fakticky nemusí dojít (může jí být včasným zásahem, např. dalších osob, zabráněno).

Rada má za to, že je její povinností dohlížet, aby konkrétním pořadem nebo upoutávkou nemohla být způsobena odchylka od jedinečného vývoje osobnosti dítěte, a to jednotlivě nebo současně ve všech součástech jeho vývoje, tedy (buď jenom) tělesné, (a/nebo jenom) duševní, jakož (také současně nebo jenom) i v jeho normách chování.

Rada se výše uvedenými skutečností zabývala na svém 19. zasedání, konaném dne 25. října 2016, a došla k závěru, že došlo k porušení ustanovení § 32 odst. 1 písm. g) zákona č. 231/2001 Sb., neboť odvysíláním pořadu Místo činu: Brémy, jehož podtitul byl Přímo do srdce, dne 7. července 2016 od 9:10 hodin na programu Prima, se dopustil porušení povinnosti nezařazovat v době od 6:00 hodin do 22:00 hodin pořady a upoutávky, které by mohly ohrozit fyzický, psychický nebo mravní vývoj dětí a mladistvých, konkrétně tím, že uvedený pořad obsahoval scény, které ztvárňují sexuálně-sadistické chování nebo k němu odkazují. V pořadu se objevuje scéna, která probíhá v místnosti, sloužící k týrání žen a natáčení sadistických erotických videí (čas 1:04:54–1:06:05 od začátku záznamu). Ve světlém osvětleném prostoru muž s koženou kuklou na hlavě bere ze stolu dvojici kovových nástrojů a kráčí k jakémusi ekvivalentu vyšetřovacího gynekologického křesla, ke kterému je připoutána nahá žena. Akce muže je před dokončením přerušena vstupem spolumajitele firmy. Muž s kuklou má kožený kostým, který typově může sloužit pro použití při sadistických praktikách. Kromě ženy na křesle je v místnosti ještě jedna polonahá žena, která je zavřená v kleci s rukama připoutanými nahoře. Žena v kleci má jen díl oblečení podobný dolnímu dílu plavek. Pořad dále obsahuje scénu, kdy si dvojice kriminalistů přehrává sadistické video zajištěné při vyšetřování (čas 1:33:58–1:34:25 od začátku záznamu). Ve scéně se střídají záběry na obrazovku videorekordéru a záběry na kriminalisty. Na záběrech videa nejprve muž bičuje stojící ženu, která je připoutána ke kříži. Bičovaná žena je částečně oblečena do dílu oděvu podobného vysokému spodnímu dílu plavek. V pozadí stojí v kleci druhá žena s rukama připoutanými nahoře. Její oblečení odpovídá dvoudílným plavkám. Bičovaná žena vzlyká a prosí o slitování. Dopady bičíku či dutek evokují hlavně záškuby bičované ženy a zvuk dopadu nástroje. Scény tak zobrazují osoby vystavené utrpení z motivu psychické abnormality a sadismu. Scény mohly způsobit zejména dětským divákům, jejichž přítomnost u obrazovek není možné v tomto vysílacím čase vyloučit, psychický otřes, strach a oslabit vědomí hranic zdravého sexuálního chování. Scény mohly být návodným vzorem vedoucím nezralého jedince experimentovat v oblasti sexuálního vzrušení v kombinaci s násilím a vztahovou patologií, mohly tak narušit zdravý psychosexuální vývoj nezletilců.

Rada se proto usnesla, že je nezbytné provozovatele na toto porušení zákona upozornit.

Pokud Rada dle § 59 odst. 1 zákona č. 231/2001 Sb. zjistí, že provozovatel vysílání porušuje povinnosti stanovené tímto zákonem nebo podmínky udělené licence, upozorní jej na porušení tohoto zákona a stanoví mu lhůtu k nápravě, která musí být přiměřená charakteru porušené povinnosti. Dojde-li k nápravě ve stanovené lhůtě, Rada sankci neuloží.

Dle § 59 odst. 3 zákona č. 231/2001 Sb. dojde-li k nápravě ve stanovené lhůtě, Rada sankci neuloží.

Pokud by provozovatel uvedenou povinnost dále neplnil, bude Rada, v případě dalšího zjištění stejného porušení zákona č. 231/2001 Sb., oprávněna ve správním řízení uložit sankci v souladu s příslušnými ustanoveními zákona č. 231/2001 Sb.

Poučení:

Proti upozornění na porušení zákona není přípustná žaloba podle § 66 zákona č. 231/2001 Sb.

Ivan Krejčí
předseda Rady
pro rozhlasové a televizní vysílání